

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/22-13/02
URBROJ: 50301-05/16-22-6

Zagreb, 31. ožujka 2022.

Hs**NP*021-03/22-08/03*50-22-04**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
85 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 31-03-2022		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
021-03/22-08/03	65	
Urudžbeni broj:	Pril.	Vrij.
50-22-04	-	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Interpelacija o radu Vlade Republike Hrvatske vezano za zaštitu potrošača od izravnog utjecaja rastućih cijena energenata na tržištima Europske unije (predlagatelji: 16 zastupnika u Hrvatskome saboru) – Izvješće Vlade Republike Hrvatske

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 021-03/22-08/03, URBROJ: 65-22-03, od 21. ožujka 2022.

Na temelju članka 147. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), Vlada Republike Hrvatske povodom Interpelacije o radu Vlade Republike Hrvatske vezano za zaštitu potrošača od izravnog utjecaja rastućih cijena energenata na tržištima Europske unije, koju je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijelo 16 zastupnika u Hrvatskome saboru, daje sljedeće

IZVJEŠĆE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da odbije Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske vezano za zaštitu potrošača od izravnog utjecaja rastućih cijena energenata na tržištima Europske unije, koju je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Zvonimir Troškot, zastupnik u Hrvatskome saboru, potpisanu od strane 16 zastupnika u Hrvatskome saboru, aktom od 7. ožujka 2022., iz sljedećih razloga:

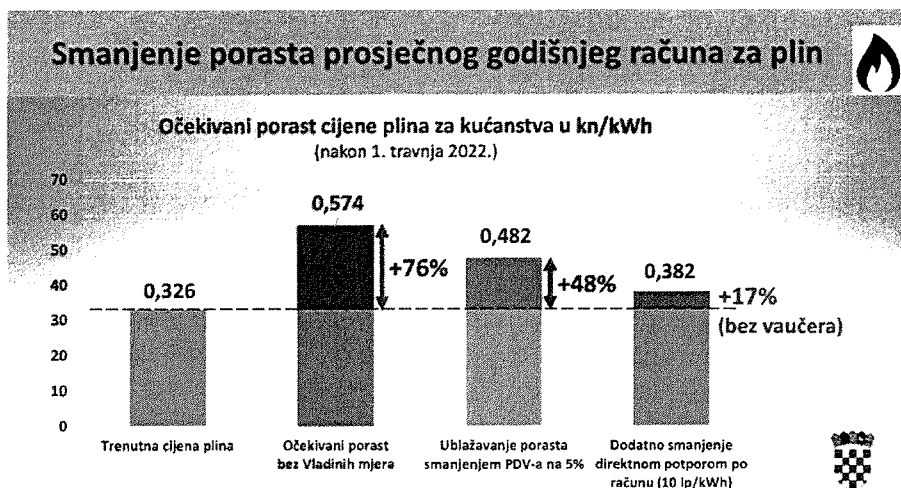
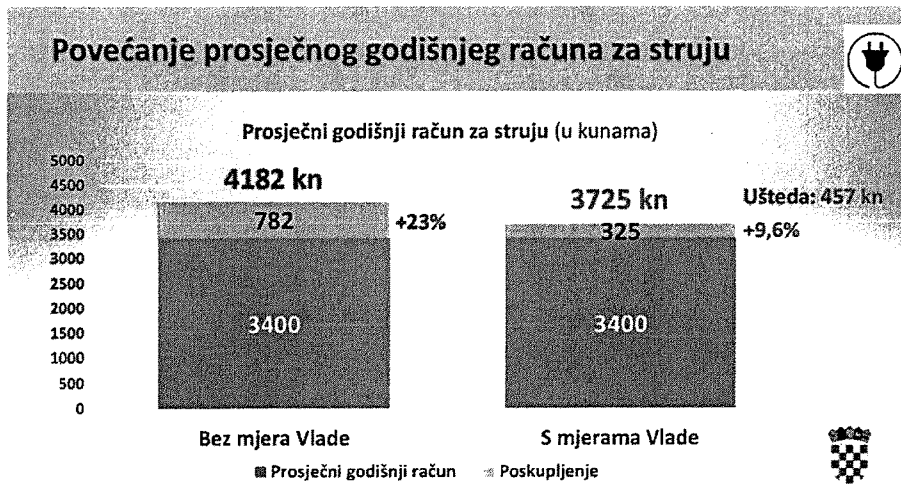
Globalni porast cijena energenata uslijed sve veće potražnje radi gospodarskog oporavka, kao i agresije Rusije na Ukrajinu izazvao je val poskupljenja u Europi. Europska unija uvozi 61 % ukupnih energetske potrebe i 90 % plina, koji čini ukupno 21 % energetske potrošnje. Opskrba plinom ide 77 % plinovodima i 23 % brodovima kroz terminale ukapljenog prirodnog plina (u daljnjem tekstu: LNG). Prosječni porast cijena u Europskoj uniji krajem 2021. godine bio je 30 % za električnu energiju i 70 i više % za plin. Zahvaljujući sustavu reguliranih cijena, kućanstva u Republici Hrvatskoj do 1. travnja 2022. imaju nepromijenjene cijene. Bez intervencije Vlade Republike Hrvatske električna energija bi poskupila za 23 %, dok bi plin poskupio za 79 %. Nadalje, ističe se kako Republika Hrvatska proizvodi 21 % plina, 57 % dolazi putem LNG terminala, dok je 22 % uvoz iz Rusije. Polovica ukupne potrošnje

plina ide kućanstvima i poduzećima, više od četvrtine ide toplanama i termoelektranama, a 15 % ide petrokemijskoj industriji. Ukupna potrošnja plina u Republici Hrvatskoj u 2021. godini iznosi 26,7 TWh.

U Republici Hrvatskoj u 2021. godini proizvedeno je gotovo 10 TWh električne energije što zadovoljava 77 % vlastitih potreba, s obzirom da godišnja potrošnja iznosi 18,5 TWh. Obnovljivi izvori energije s hidroelektranama dosežu 43 % potrošnje, niskougljični izvori energije čine preko 60 % proizvodnje, dok se trećina energije proizvodi na plin i ugljen, a neto uvoz električne energije iznosi 10 %. Plan je da se do 2030. godine snažno potakne rast obnovljivih izvora energije, da se postigne samodostatnost i da se većina energije proizvodi iz obnovljivih izvora.

Vlada Republike Hrvatske ističe kako u Republici Hrvatskoj postoji potpuna sigurnost vezana za stanje zaliha energenata i nema nikakvih ozbiljnih poremećaja na tržištu energenata, koji bi na bilo koji način doveli u ugrozu gospodarstvo ili stanovništvo Republike Hrvatske. Dobavni pravci u Republici Hrvatskoj nisu ugroženi niti prekinuti i to zahvaljujući izgrađenom Terminalu za ukapljeni prirodni plin na otoku Krku (LNG terminal) kojeg je Vlada Republike Hrvatske proglasila strateškim energetske projektom. Republika Hrvatska je unaprijedila plinski transportni sustav i puštanjem u pogon kompresorske stanice kod Slavenskog Broda. LNG terminal je projekt koji je financiran putem CEF instrumenta s više od 100 milijuna eura, dok je Republika Hrvatska, odlukom ove Vlade u projekt uložila 750 milijuna kuna. S obzirom na činjenicu, da je Europska unija ovisna o uvozu plina, a oko 35 % potreba osigurava se iz Rusije, u slučaju sankcija i prekida dotoka ruskog plina, kao posljedice trenutne geopolitičke situacije, Republika Hrvatska je u boljoj poziciji zahvaljujući upravo LNG terminalu u Omišlju na otoku Krku. Terminal može pokriti sve potrebe za plinom u Republici Hrvatskoj, budući ima kapacitet 2,6 milijardi kubičnih metara, koji se već u ovom trenutku može povećati na 2,9 milijardi kubičnih metara te se razmatraju opcije i za daljnje povećanje kapaciteta. Plin se doprema tankerima, dva puta mjesečno, a velik dio plina ostaje upravo u Republici Hrvatskoj, te unatoč znatnim poremećajima na tržištu ukapljenog plina i ratu u Ukrajini, terminal radi bez zastoja i prekida. Vlada Republike Hrvatske osigurava visoku razinu sigurnosti opskrbe plinom, te je opskrba plinom u Republici Hrvatskoj redovita. Ulaz u plinski sustav putem LNG terminala je iz domaće proizvodnje i uvoza. Skladište plina je u stanju mirovanja i čeka se sezona punjenja plinom.

Vlada Republike Hrvatske je 16. veljače 2022. predstavila 4,8 milijardi kuna vrijedan paket mjera za ublažavanje rasta cijene energenata koji se odnosi na kućanstva, trgovačka društva i poljoprivrednike, a kojim je obuhvaćeno limitiranje cijena električne energije na 9,6 % i plina na najviše 20 %, sniženje stope poreza na dodanu vrijednost na prirodni plin, toplinsku energiju, neke prehrambene i poljoprivredne proizvode, subvencije na cijenu plina iz kućanstava, promjene u sustavu naknada socijalno ugroženima i umirovljenicima. Paket mjera pripremljen je sustavno u koordinaciji svih nadležnih ministarstava te je pravovremen, kvalitetan i sveobuhvatan i usmjeren je na najosjetljivije skupine stanovništva. Paket mjera će pridonijeti snažnom gospodarskom oporavku i konkurentnosti hrvatskog gospodarstva.

U okviru mjera za ublažavanje rasta cijena energenata Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 7. ožujka 2022. donijela:

- Uredbu o utvrđivanju najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata („Narodne novine“, broj 28/22.)
- Uredbu o izmjeni Uredbe o visini trošarine na energente i električnu energiju („Narodne novine“, broj 28/22.).

Uredbom o utvrđivanju najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata utvrđeni su iznosi najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata koje energetske subjekti koji se bave trgovinom na veliko naftnim derivatima i/ili trgovinom na malo naftnim derivatima smiju primijeniti na području Republike Hrvatske. Uredba je donesena zbog iznenadnih i naglih promjena cijena nafte i naftnih derivata, na svjetskim i nama najbližem referentnom tržištu Mediterana, slijedom čega je bilo potrebno na određeno razdoblje ograničiti maksimalne maloprodajne cijene uvjetovane disbalansom između trenutne ponude i potražnje.

Uredbom o izmjeni Uredbe o visini trošarine na energente i električnu energiju snižene su visine trošarine na bezolovni motorni benzin za 0,40 kuna po litri te za dizelsko gorivo za 0,20 kuna po litri radi utjecaja na sniženje maloprodajne cijene goriva.

U okviru mjera za ublažavanje rasta cijena energenata Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 9. ožujka 2022. donijela:

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost, s Konačnim prijedlogom zakona
- Uredbu o mjesečnom iznosu naknade za ugroženog kupca energenata, načinu sudjelovanja u podmirenju troškova energenata korisnika naknade i postupanju Hrvatskog zavoda za socijalni rad („Narodne novine“, broj 31/22.)
- Uredbu o izmjenama i dopuni Uredbe o kriterijima za stjecanje statusa ugroženih kupaca energije iz umreženih sustava („Narodne novine“, broj 31/22.)
- Odluku o puštanju na tržište obveznih zaliha nafte i naftnih derivata („Narodne novine“, broj 31/22.)
- Odluku o provedbi mjere za smanjenje utjecaja porasta cijena energenata na pružatelje socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 31/22.)
- Odluku o isplati jednokratnog novčanog primanja korisnicima mirovine radi ublažavanja posljedica porasta cijena energenata („Narodne novine“, broj 31/22.)
- Odluku o donošenju Izmjena i dopuna Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj od 2021. do 2025. godine
- Odluku o subvencioniranju dijela krajnje cijene opskrbe plinom za krajnje kupce kategorije kućanstvo te krajnje kupce koji nisu kućanstvo s godišnjom potrošnjom plina do 10 GWh
- Zaključak u vezi s ublažavanjem porasta cijene plina i sprječavanja izloženosti građana energetsom siromaštvu.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost („Narodne novine“, broj 39/22.) raspravljen je i donesen u Hrvatskome saboru 25. ožujka 2022. te će stupiti na snagu 1. travnja 2022. Predmetnim izmjenama i dopunama snižava se stopa poreza na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) za prirodni plin i grijanje iz toplinskih stanica na 13 %. Također, propisano je oporezivanje prirodnog plina stopom PDV-a od 5 % u razdoblju od 1. travnja 2022. do 31. ožujka 2023., a sve u svrhu ublažavanja inflatornih pritisaka i očuvanja standarda građana.

Uredba o mjesečnom iznosu naknade za ugroženog kupca energenata, načinu sudjelovanja u podmirenju troškova energenata korisnika naknade i postupanju Hrvatskog zavoda za socijalni rad donesena je radi smanjenja utjecaja porasta cijena energenata na socijalno ugrožene skupine građana. Uredbom je povećan iznos naknade za ugroženog kupca energenata u iznosu do najviše 400,00 kuna od 1. travnja 2022. do 31. ožujka 2023., a korisnici prava na naknadu imat će temeljem utvrđenog statusa ugroženog kupca energenata, osim prava na sufinanciranje troškova električne energije i pravo na sufinanciranje troškova plina i/ili toplinske energije.

Uredbom o izmjenama i dopuni Uredbe o kriterijima za stjecanje statusa ugroženih kupaca energije iz umreženih sustava su se doradili kriteriji za pojedine kategorije korisnika naknade, tako da je kategorija korisnik osobne invalidnine jasnije određena. Nadalje, Uredbom su obuhvaćene i kategorije korisnika nacionalne naknade za starije osobe kao i članovi njihova kućanstva, korisnici novčane naknade za nezaposlene hrvatske branitelje iz

Domovinskog rata, kao i članovi njihova kućanstva, te korisnici novčane naknade za civilne stradalnike iz Domovinskog rata i članovi njihova kućanstva sukladno Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 121/17., 98/19. i 84/21.) odnosno Zakonu o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata („Narodne novine“, broj 84/21.).

Odlukom o provedbi mjere za smanjenje utjecaja porasta cijena energenata na pružatelje socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj se pružateljima socijalnih usluga smještaja, organiziranog stanovanja, usluge pomoći u kući – aktivnost pripreme i dostave obroka te udomiteljskim obiteljima, od 1. travnja 2022. do 31. ožujka 2023. osiguravaju sredstava za naknadu električne energije, toplinske energije i plina. Popis pružatelja socijalnih usluga i visinu naknade odlukom određuje ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike na temelju javnog poziva, odnosno na temelju službenih podataka iz Registra udomitelja za socijalnu uslugu smještaja u udomiteljskim obiteljima.

Odlukom o isplati jednokratnog novčanog primanja korisnicima mirovine radi ublažavanja posljedica porasta cijena energenata zaštitilo se najugroženiju skupinu umirovljenika. Odlukom je uređena isplata jednokratnog novčanog primanja umirovljenicima čija mjesečna primanja ne prelaze iznos od 4.000,00 kuna. Iznos jednokratnog novčanog primanja ovisit će o visini mirovine i utvrđen je u rasponu od 400,00 do 1.200,00 kuna prema istim kriterijima kao što je to bilo određeno za isplatu tzv. COVID dodatka. Za provedbu je zadužen Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje. Odluka će stupiti na snagu 1. travnja 2022. te će njome biti obuhvaćeno više od 720.000 umirovljenika za što je osigurano oko 480 milijuna kuna iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Odlukom o donošenju Izmjena i dopuna Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj od 2021. do 2025. godine donesen je Izmijenjeni i dopunjeni Plan korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj od 2021. do 2025. godine kojim se planira ukupni prihod od prodaje emisijskih jedinica do 2025. godine u iznosu od oko 4,72 milijardi kuna, što je povećanje sredstava oko 65 % u odnosu na postojeći Plan, te se 95 % tog iznosa, odnosno 4,48 milijardi kuna zajedno s neutrošenih 189 milijuna kuna iz razdoblja do 2020. godine planira rasporediti na podmjere Energetsko siromaštvo. Gospodarska situacija povezana s velikim porastom cijena energenata utjecala je na višestruko povećanje troškova poduzeća i kućanstava te će se mjerom Energetsko siromaštvo obuhvatiti financiranje subvencija pogođenim malim i srednjim poduzećima te kućanstvima u Republici Hrvatskoj. U kontekstu niskougljične tranzicije, usporedno i s drugim okolnostima, na cijenu energenata je u manjem dijelu negativno utjecao i porast cijene emisijskih jedinica te s obzirom da su se ekonomski efekti te tranzicije u ovom prijelaznom razdoblju disproporcionalno prelili na krajnje potrošače, potrebno je na iste utjecati pozitivnim politikama i transferima i to upravo iz sredstava prikupljenim od prodaje emisijskih jedinica. Ova intervencija bit će privremenog karaktera te svrha iste nije davanje stalnih transfera/subvencija kao način usklađivanja cijene energenata za krajnje potrošače, već samo da bi se u ovoj situaciji ublažili efekti naglog rasta cijena energenata. Cilj potpora je omogućiti pomoć u djelomičnom pokrivanju nastalih troškova poslovanja zbog porasta cijena energenata kako bi mala i srednja poduzeća i dalje mogla nastaviti s gospodarskim aktivnostima te pomoći kućanstvima u djelomičnom pokrivanju porasta troškova stanovanja.

Odluka o subvencioniranju dijela krajnje cijene opskrbe plinom za krajnje kupce kategorije kućanstvo te krajnje kupce koji nisu kućanstvo s godišnjom potrošnjom plina do 10 GWh je izrađena temeljem Izmjena i dopuna Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj od 2021. do 2025. godine te se njome omogućuje raspodjela sredstava i to u vidu subvencija za krajnju cijenu plina svim kućanstvima u Republici Hrvatskoj u ukupnom iznosu od 600 milijuna kuna te mikro, malim i srednjim poduzećima u iznosu od 600 milijuna kuna, za razdoblje od 1. travnja 2022. do 31. ožujka 2023. Njome se utvrđuje iznos i postupak subvencioniranja dijela krajnje cijene opskrbe plinom za krajnje kupce kategorije kućanstvo te mikro, male i srednje poduzetnike iz kategorije krajnjih kupaca koji nisu kućanstvo s potrošnjom plina na pojedinačnim obračunskim mjernim mjestima do 10 GWh. Krajnja cijena opskrbe plinom za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo subvencionira se u iznosu od 0,10 kn/kWh, dok za krajnje kupce koji nisu kućanstvo subvencionira se u iznosu od 0,15 kn/kWh.

Zaključkom u vezi s ublažavanjem porasta cijene plina i sprječavanja izloženosti građana energetske siromaštvo će se omogućiti provedba mjera iz Izmjena i dopuna Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj od 2021. do 2025. godine te će se krajnjim kupcima pružiti izravna potpora za plaćanje računa za energiju, na način da se zadužio Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (u daljnjem tekstu: Fond) da sredstva od prihoda od dražbi emisijskih jedinica uplati u korist državnog proračuna – Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

U okviru mjera za ublažavanje rasta cijena energenata Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 17. ožujka 2022. donijela

- Uredbu o izmjeni Uredbe o posebnoj naknadi za okoliš zbog nestavljanja biogoriva na tržište i zbog nesmanjivanja emisije stakleničkih plinova („Narodne novine, broj 35/22.)
- Uredbu o izmjeni Uredbe o utvrđivanju najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata („Narodne novine, broj 35/22.).

Uredbom o izmjeni Uredbe o posebnoj naknadi za okoliš zbog nestavljanja biogoriva na tržište i zbog nesmanjivanja emisije stakleničkih plinova se uslijed nekontroliranog porasta cijena nafte i naftnih derivata na svjetskom tržištu, prije svega uzrokovanih poremećajima opskrbe uslijed Ukrajinske krize, stabilizirala cijena nafte i naftnih derivata u maloprodaji. Naftni derivati zbog smanjenja utjecaja na okoliš trebaju sadržavati biokomponentu, međutim mjera smanjenja naknade za nestavljanje biogoriva na tržište doprinosi stabilizaciji opskrbe u smislu poslovanja distributera naftnih goriva.

Uredbom o izmjeni Uredbe o utvrđivanju najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata radi zaštite potrošača i regulacije tržišta, propisana je najviša razina maloprodajnih cijena za pojedine naftne derivate koje energetske subjekti koji se bave trgovinom na veliko naftnim derivatima i/ili trgovinom na malo naftnim derivatima smiju primijeniti na području Republike Hrvatske, za neprekinuto razdoblje od najduže 90 dana. Maksimalni iznosi maloprodajnih cijena sadržavaju jediničnu cijenu naftnog derivata, trošarinu i PDV. Potreba za dodatnom intervencijom i donošenjem izmjene Uredbe nalazi se u činjenici da naftni derivati zbog smanjivanja utjecaja na okoliš trebaju sadržavati biokomponentu, međutim u svrhu dodatne zaštite potrošača potrebno je u formuli kojom se utvrđuje najviša maloprodajna cijena naftnih derivata ne uračunati dio cijene vezane uz troškove prijevoza i manipulacije biogorivima.

Odluka o puštanju na tržište obveznih zaliha nafte i naftnih derivata donesena je sukladno Zakonu o tržištu nafte i naftnih derivata („Narodne novine“, br. 19/14., 73/17. i 96/19.) koji propisuje da se obvezne zalihe nafte i naftnih derivata formiraju za osiguranje opskrbe naftom i naftnim derivatima u slučaju prijetnje energetske sigurnosti, zbog izvanrednih poremećaja opskrbe tržišta nafte. Naime, 1. ožujka 2022. održan je sastanak Međunarodne agencije za energiju (u daljnjem tekstu: IEA) na kojem je dogovoreno da će se otpustiti 60 milijuna tona nafte iz obveznih zaliha s ciljem slanja jedinstvene i snažne poruke svjetskim naftnim tržištima da neće biti manjka u zalihama kao rezultat ruske invazije na Ukrajinu. Iako Republika Hrvatska nije članica IAE-e i nema direktnu obvezu postupanja, može sudjelovati u koordiniranoj akciji u duhu europske solidarnosti i kohezije. Preporuka IEA i Europske komisije je stavljanje na tržište 4 % obveznih zaliha te je prikladno da države članice pozitivno odgovore na preporuke Europske komisije u interesu snažne solidarnosti i kohezije u cijeloj Europskoj uniji. Odlukom se odredilo puštanje 22.000 tona dizelskog goriva na tržište, što za Republiku Hrvatsku predstavlja 4.07 dana prosječnog dnevnog neto uvoza, odnosno oko 4 % obveznih zaliha. Nadležne institucije u Republici Hrvatskoj provode postupak puštanja 22.000 tona dizelskog goriva na tržište.

Zaključci iz Interpelacije kojima se traži da Vlada Republike Hrvatske najkasnije do 15. travnja 2022.:

Donese Izmjenu i dopunu Zakona o trošarinama na način da se privremeno ukinu trošarine na naftne derivate, trošarine na plin i električnu energiju poduzećima

Vezano uz traženje da se privremeno ukinu trošarine na naftne derivate kako bi se dodatno pomoglo građanima, Vlada Republike Hrvatske ističe da je na razini Europske unije Direktivom Vijeća 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o restrukturiranju okvira Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije (u daljnjem tekstu: Direktiva) uređeno i harmonizirano trošarinsko oporezivanje energenata i električne energije, a odredbe Direktive na nacionalnoj razini prenijete su u Zakon o trošarinama („Narodne novine“, br. 106/18., 121/19. i 144/21.). Visine trošarina na energente i električnu energiju propisane su Uredbom o visini trošarine na energente i električnu energiju („Narodne novine“, br. 148/20. i 28/22.). U pogledu oporezivanja prirodnog plina i električne energije u Republici Hrvatskoj, visine trošarina su na razini minimalno propisanih Direktivom, odnosno propisana je najmanja moguća visina trošarine, a istovremeno primijenila se i Direktivom predviđena podjela u oporezivanju prirodnog plina i električne energije na poslovnu i neposlovnu uporabu u kojoj je visina trošarine za poslovnu uporabu odnosno poslovni sektor za 50 % manja u usporedbi s neposlovnom uporabom (npr. državna tijela). U 2021. godini prihod od trošarina na električnu energiju iznosio je 36 milijuna kuna, a prihod od trošarina na prirodni plin 32 milijuna kuna. Također, napominje se da su kućanstva, od pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, izravno oslobođena od plaćanja trošarine na prirodni plin i električnu energiju. U Zakonu o trošarinama propisana su sva moguća oslobođenja od plaćanja trošarine na energente i električnu energiju za industriju, odnosno trošarina se ne plaća kada se npr. energente i električnu energiju koristi u mineraloškim, metalurškim i elektrolitskim procesima, kemijskoj redukciji ili kogeneraciji.

U poljoprivrednom sektoru Republika Hrvatska je propisala visinu trošarine na plavi dizel u iznosu od 0 kn/l što predstavlja maksimalno moguće oslobođenje za te namjene sukladno Direktivi (uz Republiku Hrvatsku još samo dvije države članice Europske unije primjenjuju potpuno oslobađanje od plaćanja trošarine). Također, Republika Hrvatska

primjenjuje izravno oslobođenje od plaćanja trošarine na energente koji se koriste kao pogonsko gorivo u komercijalnom zračnom prometu te za plovidbu.

Dana 7. ožujka 2022. Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o izmjeni Uredbe o visini trošarine na energente i električnu energiju te je snizila visine trošarina za bezolovni motorni benzin za 0,40 kn/l te za dizelsko gorivo za 0,20 kn/l radi utjecaja na sniženje maloprodajne cijene goriva te u tom pogledu nastavlja dalje pratiti situaciju u vezi maloprodajnih cijena goriva.

Napominje se kako Republika Hrvatska od 2019. godine primjenjuje institut povrata dijela plaćene trošarine za komercijalni prijevoz robe i putnika cestovnim putem, a za željeznički promet od 2020. godine te se u 2021. godini izvršio povrat prijevoznikom sektoru u iznosu od 181 milijun kuna dok se očekuje da će ukupni povrat biti na razini od 2020. godine u iznosu od 235 milijuna kuna. Nadalje, za željeznički sektor, koji uključuje i tramvajski promet primjenjuje se oslobođenje od plaćanja trošarine na električnu energiju, a također se trošarina ne plaća na prirodni plin koji se koristi za pogon. Zaključno, Direktiva ne propisuje mogućnost privremenog ukidanja od oporezivanja energenata i električne energije kao niti druge slične institute stoga bi traženo postupanje bilo suprotno pravnoj stečevini Europske unije.

Uvede tri kategorije energetske siromaštva i donese odluku o preusmjeravanju sredstava iz prihoda Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i transferiranje istih kroz socijalne naknade prema najosjetljivijem dijelu stanovništva

Vezano uz uvođenje tri kategorije energetske siromaštva i donošenje odluke o preusmjeravanju sredstava iz prihoda Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost Vlada Republike Hrvatske ističe da je Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu („Narodne novine“, broj 63/21.) kao i Integrirani nacionalni energetske i klimatski plan za razdoblje od 2021. do 2030. godine predviđaju usvajanje i provedbu sveobuhvatnog Programa za suzbijanje energetske siromaštva koji uključuje korištenje obnovljivih izvora energije u stambenim zgradama na potpomognutim područjima i područjima posebne državne skrbi za razdoblje 2021. - 2025. godine, a kojima će se nedvojbeno, i u skladu sa smjernicama europskog zakonodavstva odrediti jasna definicija energetske siromaštva, kao i kriteriji temeljeni na istima. Napominje se, da uz naknadu za ugroženog kupca, Zakon o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, broj 18/22.) propisuje i druge oblike socijalne pomoći (zajamčena minimalna naknada, naknada za troškove stanovanja i pravo na troškove ogrjeva) koje pomažu socijalno najugroženijem stanovništvu, a time potencijalno i energetske ugroženim kupcima.

Vezano uz traženje da se iz sredstava Fonda preusmjere prihodi nastali po osnovi trgovanja pravima na emisije ugljika u iznosu od 700 milijuna kuna u socijalne naknade, Vlada Republike Hrvatske ističe da je na sjednici 9. ožujka 2022. donijela Odluku o donošenju Izmjena i dopuna Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj od 2021. do 2025. godine. Izmjenama i dopunama Plana izvršena je preraspodjela sredstava te su povećana sredstva za podmjernu Energetske siromaštvo i proširen popis mjera koje se mogu financirati prihodima od dražbi emisijskih jedinica, a sve kako bi se omogućila pomoć u djelomičnom pokrivanju nastalih troškova poslovanja zbog porasta cijena energenata, odnosno pomoć kućanstvima u djelomičnom pokrivanju troškova stanovanja. Također, Vlada Republike Hrvatske je donijela Odluku o subvencioniranju dijela krajnje cijene opskrbe plinom za krajnje kupce kategorije kućanstvo te krajnje kupce koji nisu kućanstvo s godišnjom potrošnjom plina do 10 GWh kojom je utvrđen

iznos i postupak subvencioniranja dijela krajnje cijene opskrbe plinom za krajnje kupce kategorije kućanstvo te mikro, male i srednje poduzetnike iz kategorije krajnjih kupaca koji nisu kućanstvo s godišnjom potrošnjom plina na pojedinačnim obračunskim mjernim mjestima do 10 GWh za razdoblje od 1. travnja 2022. do 31. ožujka 2023. Također, Zaključkom Vlade Republike Hrvatske u vezi s ublažavanjem porasta cijene plina i sprječavanja izloženosti građana energetske siromaštva Fond će iz prihoda ostvarenih prema Planu korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj od 2021. do 2025. godine uplatiti u korist državnog proračuna Republike Hrvatske sredstva u iznosu do najviše 1.200.000.000,00 kuna. Navedena sredstva predstavljaju izravnu potporu kućanstvima te mikro, malim i srednjim poduzetnicima za plaćanje računa za plin, sukladno Odluci o subvencioniranju dijela krajnje cijene opskrbe plinom za krajnje kupce kategorije kućanstvo te krajnje kupce koji nisu kućanstvo s godišnjom potrošnjom plina do 10 GWh.

Također, Vlada Republike Hrvatske sukladno Zakonu o gradnji („Narodne novine“, br. 153/13., 20/17., 39/19. i 125/19.) donosi programe obnove zgrada kojima se određuju modeli sufinanciranja, iznosi i izvori sredstava za financiranje njihove provedbe. Financiranje energetske obnove obiteljskih kuća, energetske obnove obiteljskih kuća oštećenih u potresu, kao i integralne obnove kuća ranjivih skupina građana u opasnosti od energetske siromaštva predviđeno je iz prihoda ostvarenih prema Planu korištenja emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj. Sukladno navedenim dokumentima Fond objavljuje javne pozive i natječaje koji imaju za cilj racionalniju potrošnju energije te je u zadnje dvije godine za mjere energetske učinkovitosti u zgradarstvu te uvođenje sustava korištenja obnovljivih izvora energije ukupno osigurao 775.000.000,00 kuna.

Slijedom navedenoga, vidljivo je kako je značajan dio financijskih sredstava Fonda upravo usmjeren smanjivanju energetske siromaštva.

Donese odluku o isplati kompenzacije za troškove za energiju socijalno osjetljivim ustanovama

Vlada Republike Hrvatske ističe kako je donijela Odluku o provedbi mjere za smanjenje utjecaja porasta cijena energenata na pružatelje socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 31/22.) koja stupa na snagu 1. travnja 2022. Odlukom se pružateljima socijalnih usluga smještaja, organiziranog stanovanja, usluge pomoći u kući – aktivnost pripreme i dostave obroka te udomiteljskim obiteljima, od dana stupanja na snagu do 31. ožujka 2023. osiguravaju sredstva za naknadu električne energije, toplinske energije i plina. Popis pružatelja socijalnih usluga i visinu naknade odlukom određuje ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike na temelju javnog poziva, odnosno na temelju službenih podataka iz Registra udomitelja za socijalnu uslugu smještaja u udomiteljskim obiteljima.

Vrati odredbu minimalnog zapunjenog skladišnog kapaciteta od 90 % na dan 1. studenoga

Vezano uz vraćanje odredbe minimalnog skladišnog kapaciteta od 90 % na dan 1. studenoga u Zakon o tržištu plina („Narodne novine“, br. 18/18. i 23/20.), Vlada Republike Hrvatske ističe da će pristupiti izmijeni zakonodavnog okvira sukladno odrednicama o popunjenosti skladišta plina država članica Europske unije o kojima se trenutno raspravlja na razini Europske unije, a s ciljem sprječavanja poremećaja na tržištu plina. Naime, trenutno je u

raspravi, na razini Europske unije, Uredba o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i prijedlog izmjena Uredbe o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina kojima se predlažu mjere kojima će države članice poduzimati kako bi osigurale postizanje obveznih ciljeva punjenja skladišta i to kroz prijedloge: obveze opskrbljivačima plina za skladištenje minimalnih količina plina u skladište; obveze vlasnicima skladišta da ponude skladišne kapacitete tržišnim sudionicima; obveze operatoru transportnog sustava plina da kupi plin i upravlja strateškim zalihama plina isključivo za potrebe obavljanja njegove funkcije kao operatora transportnog sustava kao i u svrhu sigurnosti opskrbe plinom; korištenja koordiniranih instrumenata, kao što su platforme za kupnju UPP-a, s drugim državama članicama kako bi se maksimalno iskoristila UPP i smanjile infrastrukturne i regulatorne prepreke zajedničkoj uporabi UPP-a za popunjavanje skladišta; pružanje financijskih poticaja sudionicima na tržištu ili naknada za mogući manjak prihoda ili za troškove nastale obvezama za sudionike na tržištu koji se ne mogu pokriti приходima te donošenja učinkovitih instrumenata za utvrđivanje obveze nositelja skladišnih kapaciteta za korištenje ili oslobađanje neiskorištenih rezerviranih kapaciteta. Navedene mjere koje će biti usvojene od strane države članice, moraju biti ograničene isključivo na postizanje cilja popunjenosti skladišta, te moraju biti jasno definirane, transparentne, proporcionalne, nediskriminirajuće i provjerljive. Odabranim mjerama ne smije se neopravdano narušavati tržišno natjecanje ili učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina niti ugrožavati sigurnost opskrbe plinom drugih država članica ili Europske unije.

Osigura državna jamstva poduzećima koja su stradala zbog energetske krize kroz Nacionalni program jamstva

Europska komisija je 23. ožujka 2022. donijela Privremeni okvir za mjere državne potpore u kriznim situacijama za potporu gospodarstvu nakon ruske agresije na Ukrajinu, kojim se državama članicama omogućuje da iskoriste fleksibilnost predviđenu pravilima o državnim potporama radi podrške gospodarstvu u kontekstu ruske invazije na Ukrajinu. Novi okvir omogućit će državama članicama da, između ostalog, osiguraju da poduzeća ostanu dovoljno likvidna te im nadoknade dodatne troškove uzrokovane iznimno visokim cijenama plina i električne energije.

Izmijeni zakonske odredbe kojim bi se reguliralo raskid ugovora od strane opskrbljivača javne usluge, s ciljem zaštite potrošača

Zakon o tržištu plina propisuje da opskrbljivač u obvezi javne usluge opskrbljuje plinom kupca iz kategorije kućanstvo po reguliranim uvjetima radi osiguravanja sigurnosti, redovitosti, kvalitete i cijene opskrbe kućanstava. Uvjeti sigurnosti opskrbe kućanstava propisuju se posebnim propisima koji uređuju sigurnost opskrbe plinom u Republici Hrvatskoj, dok se uvjeti redovitosti i kvalitete opskrbe kućanstava propisuju Općim uvjetima opskrbe plinom („Narodne novine“, br. 50/18., 88/19., 39/20. i 100/21.). Opskrbljivač u obvezi javne usluge određuje se na razdoblje od tri plinske godine. Opskrbljivača u obvezi javne usluge, ovisno o distribucijskim područjima na teritoriju Republike Hrvatske, odlukom određuje Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: Agencija) na temelju javnog natječaja. S druge strane, zajamčeni opskrbljivač opskrbljuje plinom krajnjeg kupca priključenog na distribucijski sustav ako je: postojećem opskrbljivaču plinom krajnjeg kupca prestala važiti dozvola za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe plinom, ako je postojećem opskrbljivaču plinom krajnjeg kupca Agencija privremeno ili trajno oduzela dozvolu te ako je Agencija zaprimila pisanu obavijest o opskrbljivaču u poteškoćama u kojem slučaju je Agencija dužna postupiti u skladu s Općim uvjetima opskrbe plinom. Zajamčeni opskrbljivač se također

određuje na razdoblje od tri plinske godine, tako je na 7. sjednici Upravnog vijeća Agencije održanoj 2. ožujka 2022. za zajamčenog opskrbljivača plinom za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 10. ožujka 2022. do 30. rujna 2024. određen energetska subjekt HEP-PLIN d.o.o. za distribuciju i opskrbu plinom, Osijek. Vezano uz izmjenu zakonskih odredbi kojima bi se regulirao raskid ugovora od strane opskrbljivača javne usluge, a s ciljem zaštite potrošača Vlada Republike Hrvatske ističe kako je sukladno priopćenju za javnost s 10. sjednice Upravnog vijeća Agencije održane 16. ožujka 2022. nakon provedenog nadzora, utvrđeno da postupanje energetskog subjekta GRADSKA PLINARA ZAGREB-OPSKRBA d.o.o. za opskrbu plinom, Zagreb, u vezi s izmjenom uvjeta ugovora o opskrbi plinom kupaca koji nisu kućanstvo, i to izmijene cijena plina, nije bilo provedeno u skladu s člankom 6. Općih uvjeta opskrbe plinom („Narodne novine“, br. 88/19., 39/20. i 100/21.). Na temelju činjeničnog stanja utvrđenog Odlukom o provedenom nadzoru od 16. ožujka 2022. bit će pokrenut prekršajni postupak protiv energetskog subjekta GRADSKA PLINARA ZAGREB-OPSKRBA d.o.o. za opskrbu plinom, Zagreb i protiv odgovorne osobe.

Zaključci kojima se traži da Vlada Republike Hrvatske najkasnije do 30. lipnja 2022.

Izradi i Hrvatskome saboru dostavi i predstavi mjere koje idu u smjeru olakšavanja postavljanja mikrosolara i solarnih elektrana kao i olakšanje njihova priključenja na energetska mrežu

Vezano uz donošenje mjera kojima bi se olakšalo postavljanje mikrosolara i solarnih elektrana, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je zakonodavno i regulatorno ovo pitanje već uređeno upravo na način da je jednostavnim postupkom građanima i poduzetnicima omogućeno postavljanje i korištenje sunčeve energije kroz Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji („Narodne novine“, broj 138/21.). Pitanje modela novih financiranja bit će dostupno iz fondova Europske unije i nacionalnim sredstvima.

Izradi i Hrvatskome saboru dostavi i predstavi detaljan okvirni plan početka i završetka eksploatacije prirodnog plina na prirodnom nalazištu Zalata-Dravica. Rješenje o prihvatljivosti eksploatacije ugljikovodika doneseno je 21. listopada 2019. ali po tom pitanju još uvijek nema nikakvih pomaka

Vezano uz okvirni plan početka i završetka eksploatacije prirodnog plina na prirodnom nalazištu Zalata-Dravica netočan je navod predlagatelja da nema pomaka od 21. listopada 2019. Vlada Republike Hrvatske ističe da je 30. lipnja 2021. izdana lokacijska dozvola za zahvat u prostoru namijenjen eksploataciji mineralnih sirovina: Naftno-rudarski objekti i postrojenja na eksploatacijskom polju ugljikovodika „Dravica-Zalata“ – Izrada razradne/eksploatacijske bušotine Dravica-3 te građenje plinske stanice (PS) Dravica sa pripadajućom infrastrukturom u svrhu privođenja eksploataciji bušotine Dravica-3. Nadalje, dozvola za pridobivanje ugljikovodika na eksploatacijskom polju ugljikovodika „Dravica Zalata“ izdana trgovačkom društvu INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d. (u daljnjem tekstu: Ina) 3. veljače 2022. (KLASA: UP/I-310-01/21-03/185, URBROJ: 517-07-3-1-22-2). Po izdavanju Dozvole, 3. ožujka 2022. potpisan je Ugovor o eksploataciji ugljikovodika na eksploatacijskom polju ugljikovodika „Dravica-Zalata“ između Ine i Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

Dozvola za pridobivanje izdana je temeljem Projekta razrade i eksploatacije na eksploatacijskom polju ugljikovodika „Dravica-Zalata“ u kojem je Ina planirala izvođenje pripremnih radova izrade bušotine Dravica-3 i ugradnju proizvodne opreme, te radove završnog

spajanja u razdoblju od lipnja 2022. do lipnja 2024. godine, dok se puštanje u rad očekuje u siječnju 2025. godine. Bitno je za naglasiti da je za spajanje plinske stanice Dravica s plinskom stanicom ispitnog postrojenja Kalinovac potrebno izgraditi gotovo 80 km otpremnog plinovoda, a koji zahvat je trenutno u postupku procjene utjecaja na okoliš.

Slijedom navedenoga, Ina izvršava sve preuzete obveze sukladno izdanoj dozvoli i potpisanom ugovoru. Sama dinamika izvođenja naftno-rudarskih radova izrade bušotine kompleksan je postupak te samo privođenje bušotine u proizvodnju ne ovisi o trenutku izrade iste već i o infrastrukturi koja prati taj proces.

Osim navedenoga, Ina na području istražnog prostora DR-02 ima također 2 otkrića ugljikovodika za koja se provode postupci koji prethode eksploataciji. Aktivnosti koje Ina provodi na Jadranu rezultirale su nedavnim puštanjem u proizvodnju dvije plinske bušotine te se aktivnosti na Jadranu po tom pitanju i dalje nastavljaju u vidu planiranja novih bušotina.

Kanadska kompanija Vermilion nalazi se u skorom puštanju u proizvodnju novih plinskih otkrića, što ovisi o ishodu svih relevantnih zakonskih dozvola (pri čemu je očekivani početak proizvodnje prvi kvartal 2023. godine).

Također, i dalje se obavljaju istražne aktivnosti na istražnim prostorima DR-03, SA-06, SA-07 i SA-10, a za koje se očekuje da će dovesti i do novih otkrića ugljikovodika.

Izradi i Hrvatskome saboru dostavi i predstavi detaljan okvirni plan barem tri nova plinska skladišta

Vezano uz potrebu izgradnje novih plinskih skladišta Vlada Republike Hrvatske ističe da je upitna ekonomska isplativost istog buduću da trenutna cijena plina iznosi 122 EUR/MW što bi značilo da je za punjenje samo postojećeg podzemnog skladišta plina Okoli potrebno izdvojiti oko 600 milijuna eura. Trenutna energetska kriza poučila nas je kako je potrebno biti energetski neovisan i stav je Europske unije i Republike Hrvatske kako se u energetske neovisnosti potrebno okrenuti vlastitim obnovljivim izvorima energije te su u tom kontekstu trenutni skladišni kapaciteti podzemnog skladišta plina Okoli dostatni. Ujedno napominje se da je trenutno u postupku privođenje eksploatacije podzemnog skladišta Grubišno polje, kojemu se prvenstveno treba iscrpiti postojeći plin iz ležišta, te nakon toga skladište privesti funkciji skladištenja plina na način da se može u njega utiskivati plin. Naime, projekt Grubišno polje 2018. godine uvršten je na Listu strateških projekata, s ciljem poboljšanja energetske stabilnosti i sigurnost opskrbe prirodnim plinom u vršnom razdoblju potrošnje potrošača cijele Republike Hrvatske. Izgradnja postrojenja Grubišnog polja očekuje se u 2022. godini, te je planirani završetak i početak rada postrojenja predviđen za travanj 2023. godine. Napominje se, da će u vršnom skladištu plina Grubišno polje, nakon njegove izgradnje, biti moguća raspoloživa količina plina u iznosu od 25 milijuna kubika plina, dok u slučaju nužne potrebe, pridobivene količine plina mogu iznositi do 117.000 kubika plina na sat.

Izradi i Hrvatskome saboru dostavi i predstavi Strategiju dugoročnog održivog ulaganja u geotermalne izvore za period od 2021. do 2027. Posebno se taj dio odnosi na financijski dio s obzirom na to da su Agenciji za ugljikovodike odobrena sredstva kroz NPOO mjeru C.1.2. R1-I2 Poticanje energetske učinkovitosti, toplinarstva i obnovljivih izvora energije za dekarbonizaciju energetskog sektora u iznosu od 225 milijuna kuna.

Vezano uz predstavljanje Strategije dugoročnog održivog ulaganja u geotermalne izvore za razdoblje od 2021. do 2027. godine, Vlada Republike Hrvatske ističe kako su geotermalne vode u energetske svrhe dobra od interesa za Republiku Hrvatsku i uživaju njezinu posebnu zaštitu te u tom smislu nema potrebe da ih se proglašava strateškim temeljem. Također, geotermalna energija se spominje u Energetskoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu, a i u Integriranom energetskom i klimatskom planu do 2030. godine. U tijeku je i izrada Plana razvoja geotermalnih potencijala Republike Hrvatske, a Agencija za ugljikovodike sukladno Nacionalnom planu oporavka i otpornosti je zadužena za provedbu šest geotermalnih projekata od lokalnog značaja u svrhu iskorištavanja geotermalne energije u toplinarstvu, a za što je predviđen iznos od 225 milijuna kuna europskih sredstava. Dodatno, planira se 25 milijuna eura iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija za korištenje geotermalne energije u toplinarstvu. Osim toga, Agencija za ugljikovodike kontinuirano utvrđuje geotermalni potencijal te sukladno tome predlaže nadmetanja Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja odnosno upoznaje potencijalne investitore s istim, a koji potom mogu i sami podnijeti prijedlog za provedbu nadmetanja te je do sada sedam utvrđenih eksploatacijskih polja za geotermalne vode, i čak 14 istražnih prostora.

Slijedom navedenoga, ne postoji potreba za donošenjem Strategije dugoročnog održivog ulaganja za geotermalne izvore za razdoblje od 2021. do 2027. godine

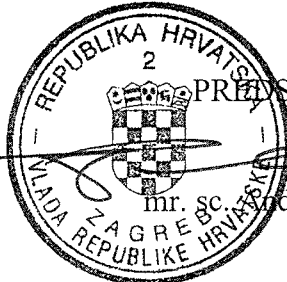
Izradi i Hrvatskome saboru predstavi jasan stav o nuklearnoj energiji kao mogućem dugoročnom održivom ulaganju za Republiku Hrvatsku

Vezano uz predstavljanje jasnog stava o nuklearnoj energiji Vlada Republike Hrvatske će svakako znanja i iskustva koje je stekla kao suvlasnik Nuklearne elektrane Krško koristiti u daljnjim promišljanjima uloge nuklearne energije. Vlada Republike Hrvatske podržava rad Nuklearne elektrane Krško i sve aktivnosti koje su provedene i koje se provode po pitanju produljenja životnog vijeka elektrane do 2043. godine. Također, podržava korištenje nuklearne energije u cilju dekarbonizacije energetike i gospodarstva. Vlada Republike Hrvatske naglašava kako su aktivnosti u ovom području uvjetovane i zajedničkom energetskom politikom Europske unije.

Vlada Republike Hrvatske ustrajno radi i svojim mjerama i aktima koje donosi za provedbu istih olakšava građanima Republike Hrvatske i gospodarstvu u cjelini prebroditi krizu koja je uzrokovana uslijed povećanja cijene energenata na svjetskom tržištu.

Slijedom svega navedenoga, Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da odbije Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske vezano za zaštitu potrošača od izravnog utjecaja rastućih cijena energenata na tržištima Europske unije.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra gospodarstva i održivog razvoja dr. sc. Tomislava Čorića i državne tajnike Ivu Milatića, Natašu Mikuš Žigman, dr. sc. Marija Šiljega i Milu Horvata.

 2. PREDsjedNIK
 mr. sc. Andrej Plenković